

טורן מנטייש פרנקו (דודי)

197083

בן סולטנה וניסים

התגייס לצה"ל ב- 1950

שרת בחטיבת גולני

ב- 1951 נפצע קשה בקרב תל מוטילה

הייה בשיקום בבית לויינשטיין

וב- 16.11.1980 נפטר מפצעיו.

מנצ'ט פרינקו

בן סולטנה וניסים ואח לשישיה אחיו. נולד בשנת 1929 בטורקיה.

בשנת 1949, בהיותו בן 20 עלה לארץ ישראל בעקבות אחיו הצעיר משה, לקיבוץ חולדה.

בשנת 1950 הועזב בחשיבת גולני נקשר לפולגוט. בתאריך 4.5.51 הושתתף בקרב תל-אל מוסטילה.

נקשר הפלוגה גילה אומץ לב בקרב לאשר נטל חלק בפיעי הפעעים וההורגים, ביניהם מפקדו, ווואת מלוי להפיקר את תפקיזו נקשר.

בஹמץ הסתער על הTEL עם טג'י קורס מיליט ונטען במוחלך ליבוש החיטה.

פרינקו נפצע אנושות לאשד ראשו נפצע באורך קשה, ונאלץ לעבר ניתוחם לרמים אשר בסופם נקבע לו מאה אחוז נזות. הפעעה הקשה השפיעה על מוחלו חיו אם בלאי ראש ואם במעלי רוח.

פרינקו חבקשה למצוא את מקומו בתערוה לנמה ומעולם לא התקים משפטו.

עם הזמן החל טיפול במעטנו ואמו, טיפולה זו לאורך כל חזון, נפטרו, ופרינקו נותר עיררי.

אהבת הארץ, הצעבא וחשיבות גולי הם שהוויקו אותו בין החיים.

בתאריך ה-16.11.1980 נפטר פרינקו במוחלך שטע לנצח מפעיעותיו שנשא עמו כל אותן שנים.

"**זיהו זלו ברוז**"

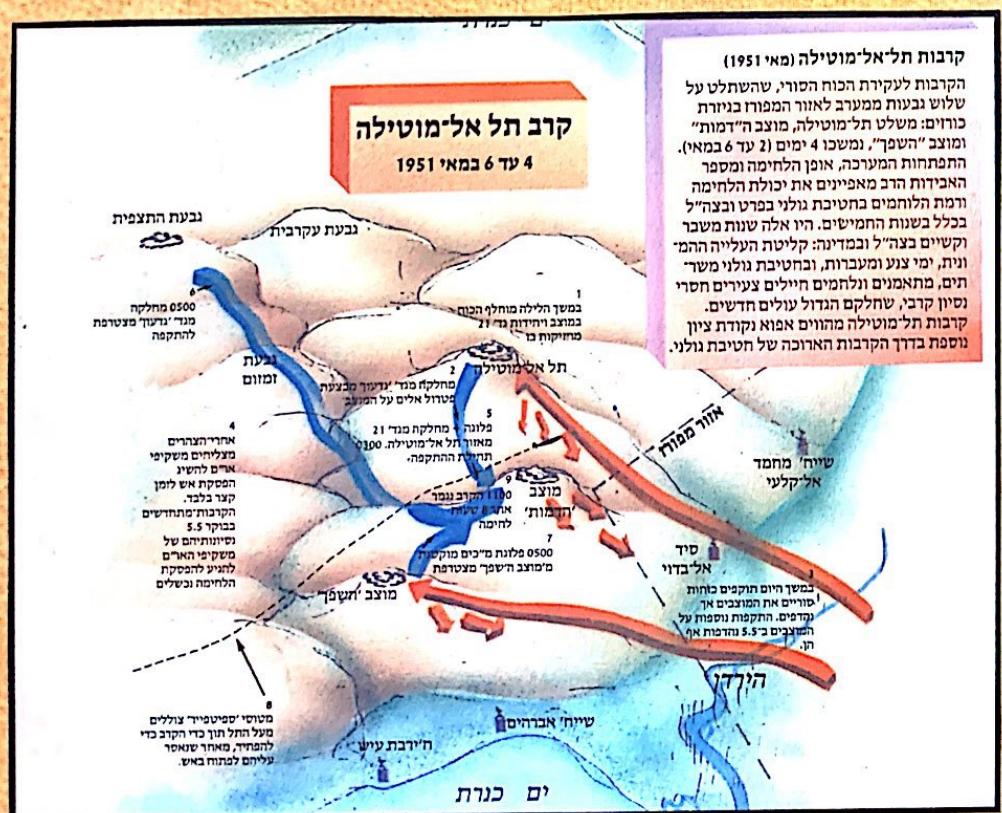
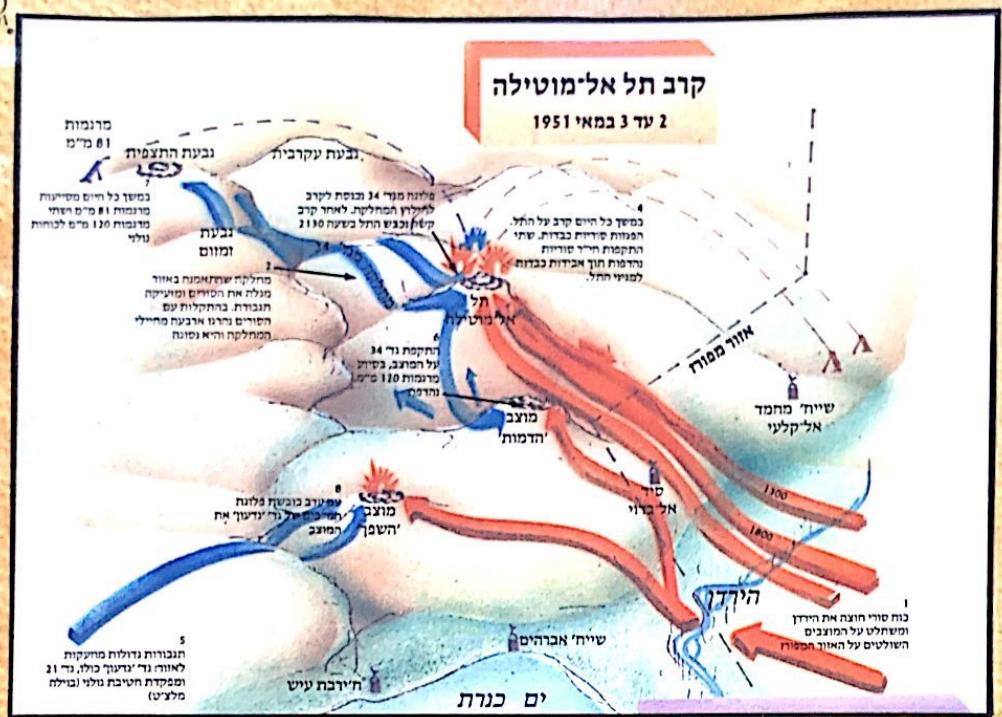
קרב תל-מווטילה (2–6 במאי 1951)

בשנה לאחר מבצע 'עובדת', באביב תש"י (אפריל 1950), סיים נחום גולן ז"ל את תפקידו כמפקד החטיבה. במקומו פיקודם של שלוש מחליפיו, דן לנר ז"ל (50 (1950), אברהם יפה ז"ל (1950–1951) ומair עמיה ידל"א (1951–1952), חל מהפרק בהרכבת האנושי של חטיבת גולני. רובם של הלוחמים שנמנדו היו חילימ'רים צעירים בני 18–20, בני העלייה ההמוני של ראשית שנות החמישים. באוווחה תקופה התקבצו ובאו אל חטיבת גולני עולים חדשים רבים, יוצאי שביעים נליות, חסרי ניסיון צבאי וקרבי ו'ירוקים' בצה"ל ובמדינה.

בחודש Mai 1951 שילמה חטיבת גולני את מחיר משבר תקופת המעבר של דאסית שנות החמישים, שלל בשורותיה ובצח"ל בכלל: שינוי בהרכבת האנושי, ירידת ברמת-האימון, במשמעות, במראם ובגאותה הייחודה, יחסית ללחמי דור תש"ח, שהיו בעלי משמעות פנימית ומוסטיבציה ובבעל נסיוון קרב אמטי שהצטבר בחודשי לחימה ארוכים.

יחידה מוגדר מילואים של חטיבת גולני, שהתאמנה באיזור כורדים, נתקלה בכוח סורי שהשליט על שלוש גבעות ממזרח לטרון המפוזר: תל-מווטילה, מוצב 'השפ'ן' ומצוב 'הדמות'. במערכה ארוכה ומורכבת שנמשכה ארבעה ימים (2–6 במאי 1951), בה נטלו חלק יחידות נספות של החטיבה (גדוד 21, גדוד 13, פלוגת קורס מכ"ם), הצלicho חיליל גולני להזוף בהדרגה את הסורים אל מעבר לירדן בסיווע מרגמות 81 מ"מ ו-120 מ"מ. אך מחר הדמים היה כבד: בקרבות תל-מווטילה נפלו 40 חיילים. "לקחי תל-מווטילה" יושמו בהדרגה, וכוח אדם איכובי יותר החל להגיע אל החטיבה.

95- 600

- 3/10 ✓

יְהוָה אֱלֹהִים
בְּרוּךְ הוּא וָתָהַנֵּן

כָּלְבִּים. רַבְּרַבְּתָן כְּדָמָיו וְלֹגֶן

J. 10

הנפקת גזים מ-1959 - 1960 - 1961 - 1962 - 1963 -
ונטילת גזים מ-1964 ו-1965.

July 1949 - 1950 (Continued)

• ०३८५ प्र०१५४७ - (०८०८ २६३)

- *אָמַרְתִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֶת-^{תְּ}לְבָנָנוּ*

• *Allyc 730) - 0.50M Na" in 80%*

* מילאנו כוון כראוי בוגרין
. (בוגר נומינר אוניברסיטת גראן צ'ילה)

- ימי ויליאם נוילס דיאטון, ג'יימס ג'י.
סלאו אדלי ג'ון ויליאם דיאטון,
הו סטן נולס פטרון (כלומר דלאו)
ו-15. 1980 עד 15, כ. 1. (טביה)

- 53

- סעודה של גולדן נולס
- מיכאל שטראוס אלטמן

ט' נובמבר 1980

הוואו גראן צ'ילה

רככל

09 432313 - דניאל
17 10/15. 10/11 צ'ילה
- צ'ילה

ההסתערות חלה

לאש מקלעים של האויב ה策רפו מיד התפוצצות פגום מרגמות ורימונים שנזרו מטרך מדווכות. אלה האחוריים התפוצצו ברגע ולפנינו וברק פיצוץ סנוור את המסתערים. ראשוני הנפגעים נפלו מטרך הטור המסתער, ביניהם יהודה א. "הקטן" שחטא כדור בראש ועשה מספר גלגולים טוך כדי ריצתו. ומ"מ מוסקה. הטור נרעד, רטט עבר בחילים המסתערים, השרשרת התעתקה, אש האויב ופיצוץ הרימונים גברו, במילוי מטרך עמודה באג' הימני, שמנת ירו באש מהירה מספר מקלעים, ומהותה נרו מטחים של רימוני מדווכת. הפלוגה נצמדה לקרקע. רוב מכשי הקשר (מ.ק 21 דא) הפסיק לפעול כבר בתחילת הקרב. המכשיר היחיד שפעל היה מ.ק 300 עם הקשר פרנקו (עליו יסופר בהמשך המאמר) במכשי יחיד זה נוהל דיווח על המצב. הפלוגה תמשיך במשימתה וייה מה.

לצורך התארגנות מחדש נסוג הכוח מרחק מהמאחורי קפל לקרקע. אש הסורים לא פסקה ولو לרגע, הפצעים נגרדו לאחור וסודרו בין הסלעים (כהגנה מפני אש המרגמות), שורות המסתערים אורגנו מחדש והזמנן? – מוחמי השעון רצו במהירות, הספיק הזמן לשיטים הכיבושים בעוד חזק? שתי חוליות בפיקודו של סמל אריה לדר קיבל פקודות, טוך כדי התארגנות הכוח מחדש, לנצל מהותם הקרב ובאייג' קטן לחול, ולהשמיד את עמדת האויב הקדמית והקיינית בצד ימין, זו ממנה נרו ללא הפסק מטחי הרימונים ואש אוטומטית רבה.

משבושה הכתה לשיטים את משימתה יצא זאב המ"פ עם חוליה נוספת לכיוון העמדה המטרידה וביחד עם חלק מהחוליה הקדמת הצליחו לאגפה. מספר רימונים שנזרק לתוכה מרחק מטרים ספורים חיסלו את מקלעני האויב שרבעו מאחורי סלעים גדולים שהיו עמדו מצוינית ומוגנת היטב. פיצוץ העמדה השתק במידת מה את האויב. המבצעים חזרו לפלוגה בנושאים אותם פוצע קשה החיל שלמה גרייש, תימני צnom שנפגע בבטנו מרסיס רימון סורי שנזרק לעברו. הפלוגה שוב מוכנה להסתערות המוחודשת. באופק נראה כבר נצנץ השחר – עוד מעט ויאיר היום. "שולחן כאן שולחן אחד – שנה יונת. עברו".

ושוב פתח הסיום באש והפלוגה זינקה להסתערות. בחימה ובשאגות התקדרמו החיללים מול אש האויב, מול עמדות מאחורי סלעי בזלת גדולים שיש לבعد אותם רק ברימון ובכידון, שוב נשוח נפצעים. המ"מ נתן לוין זיל נהרג, זאב המ"פ נפצע והמשיך בתקרומו בהשענו

על רובה וכתפו של פרנקו הקשר. העמדות הסוריות הראשונות נעוות. חיל האויב השאירו נשק בעמדותיהם ווינקו בקפיצות בינוות הסלעים לעמדות האחוריות מארחן גדר אבני שהקיפה חלק טקו עמדות השני של המוצב. עד מאמץ – עוד זיתוק ויושם הביבוש. השחר כבר עלה ב;ifiorah – הליל היה קצר מדי. אחדים מהמטסחים הצליחו לעبور את גדר האבנים ולהאחו באחדות מעתודות אויב בצד השני. המט"מ הפצע שלא נחבט, לא היה מסוגל לטפס ולעbor את המבשול ולהצראף לחילוי, נערר לפני הגדר. פרנקו הקשר שנע בצל אחריו טפקדו הבין את המוצב, המט"מ חייב לעبور את הגדר ולהצראף ללחמי הנמעאים בצד השני. גם פצועים נוספים מנוחים להגדי הגדר גלויים לאש האויב, יש לפרק אבניים וליתר פרעה בגדר, פרנקו ניגש לפלאה. בעתו בקומה זקופה גלגל אבניים מהגדר. המעביר עוצר, דרכו הצליחו המט"מ ופצועים אחרים לעبور לצד השני. רק כדי כך נגע הקשר האטינן מצורור טקלע שפגע בראשו ופצעו אנוש (בסוף הקרב פונה פרנקו הראשון ורק לאחר מאבקים טרוכיס וטיפל רפואי מטוישך נשאר בחיים, עם פלטה של פלטינה כחלק מהגולגולת). אוד היום המלא עצר את תענת ההסתערות. החילים התחלו להתבקס קבעה בעמדות שנכבשו זה עתה, אולם גם האויב נשאר בחלק מהעמדות שבוצב – במרקם טריים סטוריים טעדיותינו.

עלפי האויב ששרץ בסביבה הגבירו את צליותיהם. מדי פעם בפעם ניתך מטה רימונים ואש מרגמות של האויב, חיילים (אויב) נרא שברים את הירדן מכיוון טיב השף מدلגים בטעלה הגבעה מתגברים ומטטרפים לתוכה שהחזיק חלק מהטובע שנשאר בידיהם. אחדים מהם זחלו בין הסלעים, שיפרו עמדותיהם והתקרטו לטוח וירקט רימון, הכתותיהם העידו על ניסיון לבצע התקפת נגד – יש להתבונן ולהכשיל ניסיון זה.

1951 מוטילה אל תל מבצע

מיפוי של לוחם גבאי אליעזר

מגדוד 12 פלוגה א'

תְּמִימָנֶם אֲלֵיכֶם נְבָרֵךְ כִּי תְּמִימָנֶם
עַל תְּמִימָנֶם אֲלֵיכֶם נְבָרֵךְ כִּי תְּמִימָנֶם

תעלוגר ימפריע לך עתניאית כי אם, מושע נאנו לך כל צב עתניאית
כש עלי לך ועדי לך צב:

ויעי היכא, עטיגרא יטיעסיד הכל קדשו רשותה ופער זיכר, גבעת
אנרגרא גדרו אונער גראגא. רקיע פירא אנטו
אי, ויעי תעלוגר פחד כהדא בע-גאנט ליגאנו הכל ציבער
צבר. כיון. פתקה צבר. פתקה פהן. קזיגרא צבר. נססיד עריך."

טב.

- טבך נירגן. כי. פיעת חנוך רניא פיעת רנוך כי נטענעריך כהדא
עכלה פניאול אוניכעל אט גאנט הכל ריא פנערו גאנט רניא
כטה קדשו עלי קז-אניגרא טבך כי רצטה קדשו דילג צביה וויל
פנוק. והטנאיגרא גרא (ויל) כריך כי צביה אן
עד גאנט כהדא, עלי גאנט קדשו רצטה צבר. טבך צבר נאנו וויל
נטזינער.

27.8.1984 מטען "ידיעות אחרונות"

ה„טשולבט“ הכשיל את
הקרב על תל-MOTEILAH...

סיפור המלא של הסתערות חילו גולני על חמוֹבָטְמַעֲרֵב לְשָׁפֵךְ הַיּוֹדֵן, שנערכה ב-1951, מתפרנס כאר לראושנה. □ ביוֹן הסיבות לכך תובנות בקרוב. שבוע לפני זה בחמים — העוגה שחחbillim אכלו באותו יום חם — חמינו וסבלו משלישולים אקליקולי קיבת □ על אף העובדה שבס פוג של זברכש צה"ל את האיזור נחשב קבוע בכישלון □ אחד הלחכים שהופקו. — חקמת בית ספר לפיקוד קרבי

- מאת יאיר עמיקם -

אלים
(מי)
זב
סלי.
להזק
את
הנורא

הארה: אכילת הסטולנס בהומ שסדר באוועו ייט, פאלן את פאולטה, וכל החילימ, לרבות מפקדיםם, סבלו מ-

שעת השן נקבעה באדרישתת כל החיללים והע' בס' יוזף ר' דין הסחח היה קשה ובמולו, לא ודרכ' יישנה וחומר, גורם להולמים גם לסבליים, סבלאי את מקומם של פטירתות טעליהו, בדורנו כל, וזה בע' ביראים את הגזירות.

קלוקול קיבת

בשעת שרב מוקדמת יזאת הולגנה לדרכה ללבן
החוליל והזהה אסנפלו (גמלון), ויבט תחת אלוף בצד שמאל
ויש טקסטים. מסת התהילה ואטיות וכבדות ביגת
הכבד צל נב הירלהין, אך עיניך בצל קלקל
קוקיבת, שאליזנו אתם ללבך פעמיים רוחות.
החוליל התקדט לבנד המזבוב, כאשר חצי פרונטו
12 מס' מס' מס' לוט. אך גבינו אל זו הפלגים ש-
המוצב שחשק ידי האביר, לאור כלכלה הסוציאליסטי-
תית הנטה הפלגה כבש שיריהה להחדר על הדשא, אך
שם ואנפהה אשלמה שיריהה כבש שיריהה אל הקרכ-
תודה אסנפלו וונע ראץון, צפער ואבן מלון, וב-

ונוסחה המבש נושא הפתוחות וחד עוז חילום נס...
...ונם ז'יר טרי... חולן ייחת לרם את ראס...
...בנימיות הדעת לגורן (אחד המידות). כי נח...
...ענו וניטמי ליצג חדש את השמות), ועוד פטור

סיפור הקבר מחרטם כאן לארוגה במלואן. לתל-כטמלה היא גביה באירועים, בסצ'ן ששל מפזר לטרון הירדן לכינרת. בBUF שבו נמצאת היה אמתו אלמנתו. התל שטל הייבט על אדרוי הקבר ביביס ראנשפינה – צפת, והסורים לטשו אליו עיניהם קאקסו ללבנט בו אצתו, בהגדיר שותרים יראליים. אומנם, בז'חוד מס' 1951, התגלתה קבוצה של ידים מוחוים שחדרו לשטן תל-טוטשלה, למונץ "ה-תנתה" להזובב ונפער.

חומר בבר

בכ"ה ש"ג, 4 במרץ 1951. נקראה סנן ואב סלע ל-
שליחת המגבית והחומר אבןון. (לימים תחי'אלות וויטו
ושעפתקם). מאנו וזהו: שחעה מלמעלה ומורוק אה
סראם רטיל, קצין צייר ("לימים גוט לרונטה אהוי"
ישם) וכוחות עוגר בראשת "אורות"). סידר על פלוגה
ירושינוס מונטהנו ואשנש, עולמים והמשין, שהו מחולין
בשים בשתי חלקות.
בתוךו בנהר נקוותו המפקדים לשירות באירור ולוי
בכחם קילו או שקיota המבצע.

כ' (ב' ۱۶): רְמֵה בְּהַקְרָבָה אֲלֹפָה וְתִּזְעָרָה

197083 210. 200

53.19 (גנום נט) סטן אוניברסיטאי 445645 ג.ט

ପ୍ରକାଶ ନଗନାଥ

ପ୍ରକାଶ ଦିନ ୩

Digitized by srujanika@gmail.com

שם פרטי	טל נס	שם משפחה	טולנשטיין
מין	זכר	מין	זכר
תאריך ניוס	2.11.50	תאריך חילוץ	2.11.50
תאריך שחרור	13.2.57	מקום הפטור	גלאזגו, סקוטלנד
סיבת הפטור: פטירת אביו, ג'רמי טולנשטיין, ב-10.6.54.			
כפי פקודת פטור מס' 1/2/54 מתקארד 25.10.54.			
כשר נופני כיר דה דה: צ'אט פון הונסדורף			
הערות:			
חותמה: 13.2.57 חדריך 22603/p טראן אנגל יוסף (שם אישיות)			

צבאותיהו לישראל

תעודת
פטור
- צמיה -

תעודת
פטור
- צמיה -
N. 146861

ס. קשורה

ארגון נכי מלחמת השחרור

סניף: אג'יאת

פוקס חבר

מספר: 5319

שם: טולנשטיין

המשפחה: טולנשטיין

שם האב/האם: שם האם: טולנשטיין

אם עוד החושך רב ואין ליכל לי
ואם הים גועש
על תרונ ספינות חוליקי אמא
שושנה על אש

ואם החווירו עד בל שחוק שמיים
וחוט השחר דק
חושייתי יד חמה, טרני אמא
ולב אל לב יחזק

לייפת זהב מעל
תחתית תחום ודמי
שאני גל, אני גל
אל ארץ חלומי
שאני בתנעה
ואל תשאל נא מה לי
ציפור קטנה, ציפור קטנה
באפק מחה לי

אם כלתי בחלומה צופרטן
לטנתות לאחוב
נסקיה חרש על מצחח, זו אמא
אמריו לה לי אשוב
ואם תשאל מה הנטיב בית לי
iomah li azundd
הגידי לי מנחת פלאים, זו אמא
לך שיולד

משרד הביטחון / אגף השיקום
היחידה להנצחת החיל

תאריך: י"ז באדר ב' התשנ"ה
19 במרץ 1995
מספר: כב/7/138

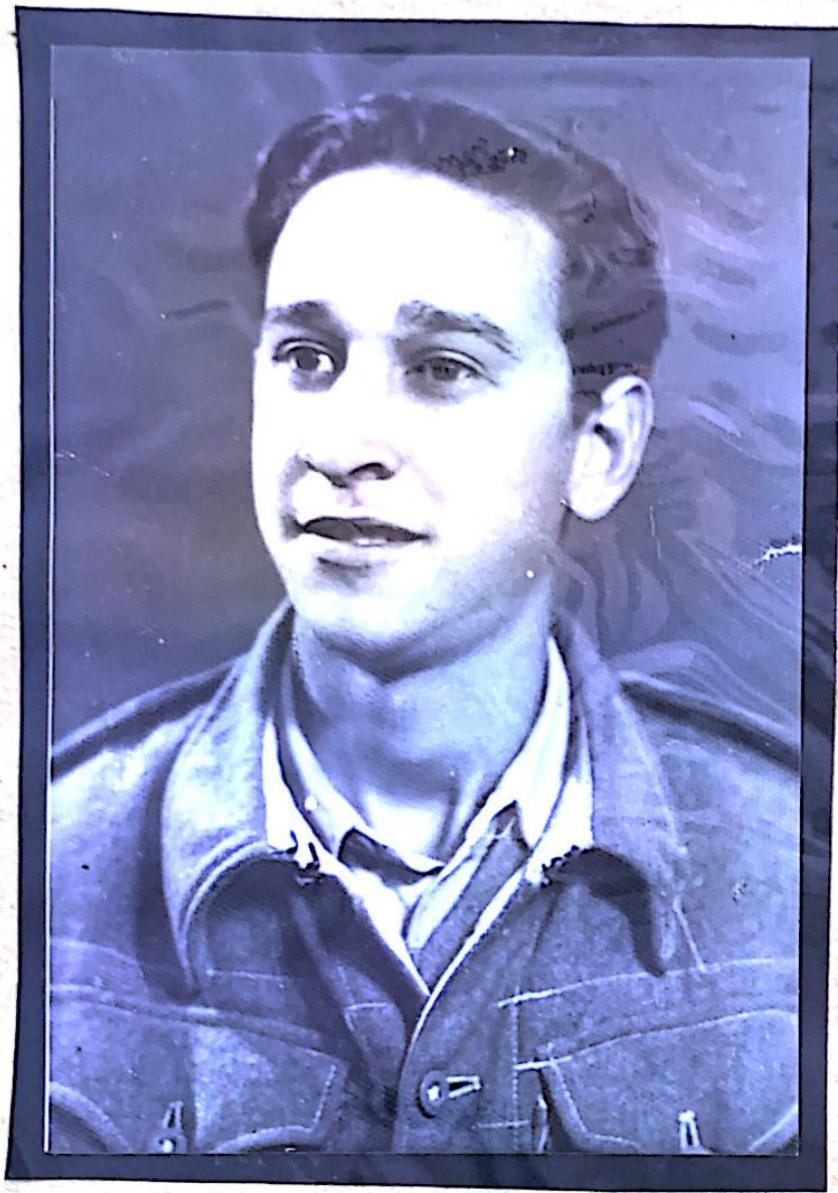
לכבוד
מר יום טוב חזון
מנכ"ל אתר גולני
מוזיאון גולני
צומת גולני

הנדנו: הנצחת מנטש פרנקו ז"ל

מנטש פרנקו ז"ל על הארץ בשנת 1949, הגיע"ל בשנת 1950 הוצב בחטיבת גולני, במהלך קרב על תל מונטולה נפצע אנושות בראשו, נחפה לנכחה % 100 סבל כל חייו ללא כל אפשרות שיקום, בשנת 1980 נפטר עיריר, ללא שארים, לאחר יסורים רבים.

לאור האמור הננו ממליצים להנציח את שמו באתר גולני.
תודה על שיתוף הפעולה.

בכבוד רב,
סגן
נעמן סחיק
ראש היחידה.

פרנקו מנטייש ז"ל

לכבות, לחירות ולשיר

**לכבות - לכבות על יום שחלף
לכבות בMASTERIM
ולכבות על פרח שקדם ואבד**

**לחירות - לחירות מול שמיים בהרים
לחירות למשמע זכרונות נעים
ולחרית על שטויות שעשיתי בחיים**

**לשיר - לשיר שירים עצובים בלי לכבות
לשיר שירי געגועים ודמעות
לשיר כדי לשם**